

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Катедра загального мовознавства

Затверджено

на засіданні катедри
загального мовознавства
філологічного факультету
Львівського національного університету імені
Івана Франка
(протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.)

Завідувач катедри Ф.С. Бацевич

Силабус з навчальної дисципліни

«Мова та ідентичності в Україні: динаміка змін в роки російсько-української війни»,

що викладається в межах ОПП **«Прикладна лінгвістика»**

другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності **035 Філологія,**

спеціалізації **035.10 Прикладна лінгвістика**

Львів 2023 р.

Назва дисципліни	Мова та ідентичності в Україні: динаміка змін в роки російсько-української війни
Адреса викладання дисципліни	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філологічний факультет, кафедра загального мовознавства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 03 Гуманітарні науки. Спеціальність – 035 Філологія. Спеціалізація – 035.10 Прикладна лінгвістика
Викладачі дисципліни	Професор кафедри загального мовознавства, доктор філологічних наук Мацюк Галина Петрівна
Контактна інформація викладачів	https://philology.lnu.edu.ua/employee/matsyuk-halyna halyna.matsyuk@lnu.edu.ua
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за адресою: вул. Університетська, 1, ауд.343) або онлайн-консультації за попередньою домовленістю.
Сторінка дисципліни	https://philology.lnu.edu.ua/course/mova-ta-identychnosti-v-ukraini-dynamika-zmin-v-roky-rosiysko-ukrainskoi-viyny-2023
Інформація про дисципліну	Курс «Мова та ідентичності в Україні: динаміка змін в роки російсько-української війни» є вибірковою дисципліною зі спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.10 Прикладна лінгвістика. Ця дисципліна викладається для освітньої програми «Прикладна лінгвістика» в 2-му семестрі в обсязі 3 кредити ЄКТС.
Коротка анотація дисципліни	Актуальність курсу визначена потребою розвитку соціолінгвістичного та міждисциплінарного підходів до ролі мови у формуванні різних видів ідентичностей в Україні під час війни 2014-2023 рр. (теоретичний рівень інтерпретацій), а також необхідністю практичного застосування знань курсу для написання доповідей та презентацій на Всеукраїнську наукову конференцію молодих філологів «VIVAT ACADEMIA» (Львів, квітень 2024р.) та для написання контенту з питань взаємодії мови та суспільства до власного соціолінгвістичного блогу магістра. Курс «Мова та ідентичності в Україні: динаміка змін в роки російсько-української війни» висвітлює розвиток національної, громадянської, мовної та ін. ідентичностей за період 2014-2023 рр. Водночас дисципліна ілюструє розбудову теорії про зв'язки між мовою та ідентичностями в предметному полі соціолінгвістики в єдності із міждисциплінарним аналізом, виявляючи розширення загальних та фахових компетентностей магістрів та їх нові програмні результати в інтерпретації питань курсу - усі вони сприяють створенню контенту з питань взаємодії мови та суспільства у власних блогах магістрів.
Мета та цілі дисципліни	Мета курсу – в широкому контексті знань про мову та суспільство розкрити показники змін ролі української та російської мов у формуванні

	<p>національної, громадянської, мовної та ін. ідентичностей під час АТО, ООС і повномасштабного вторгнення рф.</p> <p>Цілі курсу – використати лінгвістичний та міждисциплінарний підходи до вивчення взаємодії мови та ідентичностей, а також розкрити досвід вивчення цієї взаємодії і систематизувати нові аспекти аналізу в українській науці; пояснити прикладну роль взаємодії цих понять у реалізації діяльності філологів на робочому місці та як майбутніх волонтерів з утвердження української національної та громадянської ідентичності (див. Закон України Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» від 13. 12. 2022).</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розкрити зміст понять «ідентичність», різновиди ідентичностей, їх реалізація у світі та в Україні, законодавчі та соціокультурні показники ідентичностей, динаміку взаємодії понять <i>мова - ідентичність</i> у час війни, суспільні функції мови, соціологічні опитування; - підготувати статті, доповіді, презентації про зв'язки між мовою та ідентичністю на студентську конференцію; - використати матеріал курсу для наповнення власного блогу контентом про взаємодію мови та суспільства; - обговорити питання динаміки ідентичностей в час війни з мовознавцями-соціолінгвістами Інституту української мови НАН України. (16. 04. 2024. Гостьова лекція професорки, керівника наукової групи соціолінгвістики Світлани Соколової на тему: «Національна та мовна ідентичність українців під час російсько-української війни»; 24. 04.2024. Гостьова лекція доктора філол. наук, страшого наукового співробітника відділу стилістики, культури мови та соціолінгвістики Оксани Данилевської на тему: «Мовна ідентичність і зміни мовної ситуації в 2014-2023 рр.»).
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>1. Основна</p> <p><i>Аналітичний звіт</i> «Протидія російській інформаційній агресії: спільні зусилля задля захисту демократії. 17 квітня 2015. https://ms.detector.media/dokumenti/post/13056/2015-04-17-analitychnyy-zvit-protydiya-rosiyskiy-informatsiyny-agresii-spilni-zusylyya-zadlya-zakhystu-demokratii/</p> <p><i>Артюшенко О. М.</i> Українське суспільство в умовах гібридної війни //Гілея. Випуск 102. 2015. С. 230-232. http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2015_102_60</p> <p><i>Вишняк О.</i> Історичні регіони України: критерії типологізації, соціокультурні відмінності та політична свідомість // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2015. – № 2. – С. 17–37.</p> <p><i>Гончарова М.</i> Роль мови у формуванні різновидів ідентичностей // Мова і суспільство/ гол. ред Г. Мацюк. 2015. №6.</p> <p><i>Грицак Я., Комаров О.</i> Шлях становлення української ідентичності .К., 2021.</p> <p><i>Гримич М.</i> Мовна ідентичність українців Бразилії : історія досліджень// http://archive.ndiu.org.ua/fulltext.html?id=2199</p> <p><i>Ідентичність: текстуальні виміри: колективна монографія / за ред. Ольги Бігун. Івано-Франківськ: видавець Кушнір Г. М., 2021. 295 с.</i></p> <p><i>Каліманова О. О.</i> Змістовий складник уроку літератури як засіб формування національно-культурної ідентичності учня //Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2020. Випуск 75.</p> <p><i>Колодій А.</i> Радянська ідентичність та її носії в незалежній Україні. Ч. 3.- http://politicalstudies.com/?page_id=492</p> <p><i>Кубайчук В.</i> Хронологія мовних подій в Україні: зовнішня історія української мови. – К., 2004.</p> <p><i>Кулик В.</i> Дискурс українських ЗМІ: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К., 2010.</p> <p><i>Кулик В.</i> Мова та ідентичність в Україні на кінець 2022-го /Збруч. 7. 01. 2023.</p> <p><i>Мацюк Г.</i> Безпековий вимір сучасної освіти і нові вимоги до змісту мовознавчих дисциплін на філологічних факультетах закладів вищої освіти // Стратегічні напрями розвитку сучасної української лінгводидактики : монографія / за ред. Е. Палихати, О. Петришиної. Тернопіль : Підручники і посібники, 2021. С. 68–76.</p>

Мацюк Г. Вплив ідеології на мову, мовознавство і мовознавців: штрихи до образу українського суспільства першої третини ХХ століття // *Studia Ucrainica Varsoviensia*. Warszawa : Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2018. № 6. С. 199–216.

Мацюк Г. Образ мови в суспільстві: методологія конструювання в науковому дискурсі Я. Б. Рудницького (1910–1995) // На сторожі слова : зб. наук. праць на пошану професора Василя Грещука. Івано-Франківськ, 2019. С. 203–213.

Мацюк Г. Про модель мовних ситуацій з ознакою ‘депортація носіїв мови’: фрагмент із соціальної історії української мови в I Світову війну // Мова в суспільстві: семантика, синтактика, прагматика : монографія / за ред. Г. Мацюк, І. Митнік, П. Юзвікевича. Wydawnictwo I KiRBL Warszawa – Lwów – Wrocław Siedlce 2022. С. 117-128.

Мацюк Г. Про природу взаємодії мови та ідентичності в Україні (на матеріалі міського урбанімікону радянського та пострадянського періодів) // Україноцентризм наукового сумління : зб. наук. праць на пошану професора Зеновія Терлака. Львів : Ліґа-Прес, 2014. С. 539–565.

Мацюк Г. Соціолінгвістика як інтеграційний напрям досліджень в умовах сучасної парадигми: міжнародний досвід й українська перспектива // Наукові записки НаУКМ. Філологічні науки (Мовознавство). Київ, 2012. Т. 137. С. 28–34.

Мацюк Г. Мовна ситуація в екстремальних умовах повсякденності: роки II Світової війни // Соціолінгвістика: Інтеграційний напрям досліджень. Навчальна дисципліна : монографія / [Г. Мацюк, О. Горда, А. Чучвара та ін.] ; за ред. Галини Мацюк. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – С. 86-11.

Мацюк Г. Соціолінгвістичне “зчитування” світу повсякденності: мовні практики українців Холмщини і Південного Підляшшя в Першу світову війну (1914–1918 рр) // Мовознавство. 2021. №4. С. 17–44.

Нагорна Л. Соціокультурна ідентичність: пастки ціннісних розмежувань. – К., 2011

Оліфер О. Проблема взаємозв’язку мови та ідентичності особистості // Вісник Львівського університету . Серія філос.-політол. студії. 2018. Вип. 20. С 67-72.

Олексенко Р., Ю Ситник Ю. Мовна ідентичність як засіб самовизначення та самоідентифікації в умовах посттоталітарного суспільства: <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/7898>

Релігійно-церковна динаміка в Україні : особливості 2021 року // 02. 11. 2021. Національний інститут стратегічних досліджень <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/humanitarnyy-rozvytok/relihiyno-tserkovna-dynamika-v-ukrayini-osoblyvosti-2021-roku>

Сінкевич О. Б. Реклама як засіб конструювання ідентичності суб’єкта масової культури // Гілея: науковий вісник. – 2014. – Вип. 90. – С. 287-291.

Соціолінгвістика: Інтеграційний напрям досліджень. Навчальна дисципліна : монографія / [Г. Мацюк, О. Горда, А. Чучвара та ін.] ; за ред. Галини Мацюк. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021.

Matsyuk H. Multicultural Aspects of Names and Naming in the Ukrainian Greek Catholic Church: The Thematic Group “the Names of New Saints”. Names and Naming / Felecan O., Bughesiu A. (eds). Palgrave Macmillan. 2021. P/ 57-72 https://link.springer.com/chapter/10.1007%2F978-3-030-73186-1_5

Matsyuk H. Towards the typology of language situations in historical sociolinguistics: the development of language situation in Reichskommissariat Ukraine (1941–1943). Лінгвістичні студії = Linguistics Studies: зб. наук. праць / гол. ред. Ж. Краснобаєва-Чорна. Вінниця : ДонНУ ім. Василя Стуса, 2021. Вип. 41. С. 283–300. . DOI 10.31558/1815-3070.2021.41.29

2. Законодавство

Закон України Про забезпечення функціонування української мови як державної. Від 25. 06. 2019.

Закон України Про основні засади державної мовної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності (13. 12. 2022).

Закон України Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики і деколонізацію топонімів (15. 06 2023).

3. Опитування: ресурси, дослідження

Динаміка суспільно-політичних поглядів в Україні. 19–30 листопада 2015 р. [Електронний ресурс] // Соціологічна група «Рейтинг». – Режим доступу: http://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/2015_11_national_oversample_ua_combined_natl_and_donbas_v3.pdf.

Динаміка ставлення до Голодомору 1932-1933 рр. СГ «Рейтинг». - http://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/holodomor_rg_112016.pdf

Національна культура та мова в Україні: зміни в громадській думці після року війни // 10. Березня 2023. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва.

<https://dif.org.ua/article/natsionalna-kultura-ta-mova-v-ukraini-zmini-v-gromadskiy-dumtsi-pislya-roku-viyuni>

Ставлення українців до свята 8 березня. СГ «Рейтинг» - http://ratinggroup.ua/research/ukraine/otnoshenie_ukraincev_k_prazdniku_8_marta.html
Ставлення українців до перенесення святкування Різдва. СГ «Рейтинг» - http://ratinggroup.ua/research/ukraine/otnoshenie_ukraincev_k_perenosu_prazdnovaniya_rozhdestva.html

Дослідження. СГ «Рейтинг». - <http://ratinggroup.ua/research/ukraine/>

Соціологічне дослідження до дня незалежності : уявлення про патріотизм та майбутнє України (16-20 серпня 2023)//

https://ratinggroup.ua/research/ukraine/soc_olog_chne_dosl_dzhennya_do_dnya_nezalezhno_uyavlennya_pro_patr_otizm_ta_maybutn_ukra_ni_16-20_se.html

Російський погляд на Майдан та війну на Донбасі в Україні не прижився. Соціопитування.

<https://ms.detector.media/mediadoslidzhennya/post/13622/2015-07-02-rosiyskyy-poglyad-na-maydan-ta-viynu-na-donbasi-v-ukraini-ne-pryzhyvsya-sotsopytuvannya/>

Російсько-українська війна. Суспільство і дерусифікація: 30 січня 2023. Опитування. засудження СРСР, дерусифікація, Майдан - як змінюється ставлення українців до політики національної пам'яті на тлі російської агресії.

<https://dif.org.ua/article/zasudzhennya-srsr-derusifikatsiya-maydan-yak-zminyuetsya-stavlennya-ukraintsev-do-politiki-natsionalnoi-pamyati-na-tli-rosiyskoi-agresii>

Російсько-українська війна. Суспільство про національну культуру і мову в час війни: 10 березня 2023. Опитування <https://dif.org.ua/article/natsionalna-kultura-ta-mova-v-ukraini-zmini-v-gromadskiy-dumtsi-pislya-roku-viyuni>. Національна культура та мова в Україні: зміни в громадській думці після року війни//

Російсько-українська війна. Суспільство і формування національної пам'яті про війну з Росією: 8 травня 2023. Опитування. Символи, події та особистості, які формують національну пам'ять про війну з Росією. <https://dif.org.ua/article/analitichniy-zvit-zapidsunkami-opituvannya-viyna-mir-peremoga-maybutne>

Російсько-українська війна. Суспільство про майбутнє: 28 липня 2023р. Аналітичний звіт за підсумками опитування «війна, мир, перемога, майбутнє»//

<https://dif.org.ua/article/analitichniy-zvit-zapidsunkami-opituvannya-viyna-mir-peremoga-maybutne/>

Як російська пропаганда впливає на суспільну думку в Україні. Дослідження. 13. 02 2017.

<https://ms.detector.media/mediadoslidzhennya/post/18384/2017-02-13-yak-rosiyska-propaganda-vplyvaie-na-suspilnu-dumku-v-ukraini-doslidzhennya/>

Як трансформується ставлення українців до декомунізації, УПЦ МП та націоналізму під час війни з Росією. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. Центр Разумкова. Серпень 2022р. // <https://dif.org.ua/uploads/pdf/1145635887643dc01793f984.54222178.pdf>

4. Посібники та підручники

Масенко Л. Нариси із соціолінгвістики. К., 2010.

Мацюк Г. Прикладна соціолінгвістика. Питання мовної політики. Львів, 2009.

The Cambridge Handbook of Sociolinguistics. Ed. by Rajend Mesthrie. Cambridge University press. 2011.

5. Словники

Лінкан В., Т. Попова Т. Стратегічні комунікації . Словник. К., 2016

Crystal D. *The Cambridge Encyclopedia of Language*. – Cambridge, 1992.

Skudrzykowska A., Urban K. *Mały słownik terminów z zakresu socjolingwistyki i pragmatyki językowej*. – Kraków; Warszawa, 2000.

The Languages of the World. New Edition. – London; New York, 1995.

The World Major Languages / Ed. by Bernard Comrie. – London; New York, 1991.

Trudgill P. *A Glossary of Sociolinguistics*. – Edinburgh University Press, 2003.

Trudgill P. *Introducing language and society*. – Penguin, 1992.

6. Додаткова література

Арендт Х. Джерела тоталітаризму. Київ, 2002.

Беліцер Н. Регіональна ідентичність і регіональний сепаратизм у сучасній Європі. - <http://www.ucipr.kiev.ua/publications/regionalna-identichnist-i-regionalnii-separatizm-u-suchasni-evropi>

Воропаєва Т. Українська мова як базова основа національної ідентичності. - <http://ukrbulletin.univ.kiev.ua/Visnyk-11/Voropayeva.html>

Воропаєва В. Г. Проблема кризи ідентичності в умовах глобалізації та інформаційного суспільства // Гуманітарний вісник ЗДІА. 2011. №46.

Гладяк Т. Європейська ідентичність у документах Євросоюзу. - <http://www.lnu.edu.ua/personal/mdlviv/visnyk/15/identycznistj.html>

Грицак Я. Руслан, Богдан, Мирон: три приклади конструювання ідентичності серед галицьких русино українців. - <http://www.franko.lviv.ua/Subdivisions/um/um8/Statti/2HRYTSAK%20Yaroslav.htm>

Дацюк С. Нариси української ідентичності // Українська правда, 2014.

Масенко Л. Мова і суспільство: постколоніальний вимір. – К., 2004. – 163 с.

Мацюк Г. Етапи розвитку української соціолінгвістики // Соціолінгвістичні студії / за ред. Л. Ставицької. Київ, 2010. С. 17–22.

Мацюк Г., Митнік І. Динаміка комунікативної компетентності фахівця-україніста в контексті вимог сучасного соціокультурного і політичного середовища України і Польщі. Dialog der Sprachen – Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht = Діалог мов – діалог культур. Україна і світ : IX Міжнародна наукова Інтернет-конференція з україністики (München, 1-4 November 2018 г.). München : LMU, 2019. С. 101–111

Мова і вибори: україномовні часто голосують за владу, російськомовні за опозицію». - http://texty.org.ua/pg/article/editorial/read/43086/Mova_i_vybory_ukrajinomovni_chasto_golosujut_zh?fb_comment_id=105539776294847_9200

Степико М.Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія. – К. : НІСД, 2011.

Терлецький. Історія української громади в Раштаті. Київ-Ляйпциг, 1919 р.

Тищенко Ю. Війна та ідентичність// Вісник «Твій вибір- 2014. Парламентські вибори». С. 7-11. - http://www.ucipr.org.ua/userfiles/Tvij_Vybir2014_VR_N1_policy_identity.pdf

Тищенко Ю. Політика ідентичності у виборчому процесі. Позиції політичних партій №1. Український незалежний центр політичних досліджень. – К., 2014.

Трансформації соціальних ідентичностей на тимчасово окупованих територіях (АР КРИМ, ОРДЛО). Напрями, тенденції політики ідентичності з боку РФ, порушення прав людини// 15. 05 2019. Інститут стратегічних досліджень. <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gromadyanske-suspilstvo/transformacii-socialnikh-identichnostey-na-timchasovo>

Українська ідентичність і мовне питання в Російській імперії: спроба державного регулювання (1847–1914). Збірник документів і матеріалів / Відп. ред. Г. Боряк; упоряд. Г. Боряк, В. Баран, Л. Гісцова, Л. Демченко, О. Музичук, П. Найденко, В. Шандра; НАН України, Ін-т історії України; Укрдержархів, ЦДІАК України. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2013.

Харчук Р. Національна ідентичність і переживання історії // zbruch. 06. 09. 2021.

Шестакова О.М. Нікнейм як засіб конструювання віртуальної ідентичності в електронному дискурсі чата // Методологічні проблеми сучасного перекладу. Суми, 2009. — С. 135-138.

Як Росія знищує ідентичність українських дітей на окупованих територіях. Та чому це варто називати індоктринацією// 15 лютого 2023. LB.ua. дорослий погляд на світ// https://lb.ua/blog/koalitsiia_ua5am/545996_yak_rosiya_znishchuie_identichnist.html

Matsyuk H. A new role for Sociolinguistics in the hierarchy of Linguistics disciplines (the experience of Ukraine) // Езикова політика на Европейския съюз и европейското университетско пространство. Велико Търново, 5–7 октомври 2005 г. – Велико Търново, 2006. – Т. 2. – С. 217–230.

Matsyuk H. Marking Ukrainians' public space as interaction of language and ideology: past and present // Name and Naming. Sacred and Profane in Onomastics. – Baja Mare, 2017. – P. 889-900.

Matsyuk H. Urban Street Names as a Marker of Language /Authority Interaction in Ukraine: Soviet (1922–1991) and Post-Soviet Periods (1991–2011) //Names in daily life. BIBLIOTECA TÈCNICA DE POLÍTICA LINGÜÍSTICA. № 11. – Barselona, 2014. – P. 361–369.

Snyder, Timothy. (2022, April 08). *Russia's genocide handbook. The evidence of atrocity and of intent mounts*. Thinking about... URL: <https://snyder.substack.com/p/russias-genocide-handbook?s=r>

Bergbauer S. Explaining European Identity Formation Citizens'. Attachment from Maastricht Treaty to Crisis. International Publishing AG, 2018. 253 p. URL: <http://ndl.ethernet.edu.et/bitstream/123456789/59878/1/134.pdf>. pdf

Jamieson L. Theorising Identity, Nationality and Citizenship: Implications for European Citizenship Identity. Sociología. 2002. Issue 34 (6). P. 507–532.

Brubaker R., Cooper F. Beyond «Identity». Theory and Society. 2000. Vol. 29, No 1. P. 1–47 URL: https://leiaarqueologia.files.wordpress.com/2018/03/brubaker_cooper_beyond_identity.pdf Tekiner U.

The «European (Union) Identity»: An Overview. URL: <https://www.e-ir.info/pdf/82856> (15 квітня 2020)

	Tsaliki L. The Construction of European Identity and Citizenship: through Cultural Policy. European Studies. 2007. No 24 (1). P.152–182
Тривалість курсу	Один семестр (2-й)
Обсяг курсу	Загальний обсяг – 90 годин, зокрема 32 години аудиторних, з них – 16 лекційних, 16 практичних; 58 годин – самостійна робота. 3 кредити ЄКТС.
Очікувані результати навчання	<p>Прослухавши курс, студент буде знати</p> <ul style="list-style-type: none"> - теоретичний зміст ідентичності як наукової категорії, лінгвістичні засади розкриття її змісту, методики аналізу ідентичностей за допомогою різних методів, соціологічні опитування, особливості відображення ідентичностей в кінематографії, художній літературі, в публіцистиці та блогах. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виокремлювати причинно-наслідкові зв'язки у формуванні різних видів ідентичностей в історії; - підтвердити динаміку зв'язку українська мов а- національна ідентичність на підставі показників соціологічних опитувань; - пояснити впливи різних чинників на формування національної та мовної ідентичності; - дослідити зв'язок мови та ідентичності в час російсько-української війни в науковій статті, доповіді та презентації; - представити результати аналізу на XXII Всеукраїнській науковій конференції молодих філологів «VIVAT ACADEMIA» (Львів, квітень 2024 року) ; - ставити питання до лектора з метою обговорення проблеми лекції; - вести дискусію про обговорювані питання.
Ключові слова	Мова як код і система, ідентичність, війна, пропаганда, національна безпека, соціологічні опитування, мовне законодавство до 2014р., мовне законодавство після 2014р..
Формат курсу	Очний
Теми	* СХЕМА КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з філологічних дисциплін
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Викладач використовує методи: зіставний, дискурс-аналізу, біографічний, описовий, презентацій ілюстративного матеріалу та ін.</p> <p>Студенти поглиблюють знання про методи збору ілюстративного матеріалу в лінгвістиці: дискурс-аналіз, семантичний аналіз, методи лінгвістики тексту, анкетування, усне опитування, метод спостерігача, інтерв'ю та ін.</p>
Необхідне обладнання	Проектор, екран, ноутбук, доступ до інтернету.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Студент отримує бали, набрані під час поточного опитування, самостійної роботи (зокрема за вивчення нової літератури), за участь у виконанні індивідуальних завдань під час командної роботи над проектом та під час контрольних замірів знань (модулі). При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях і активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття.

	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Робота на практичних заняттях: 40% семестрової оцінки, максимальна кількість балів 40 (8 практичних занять, максимально по 5 балів за кожне практичне) та 10% семестрової оцінки, тобто 10 балів за самостійну роботу (опрацьовану наукову літературу). - Контрольні заміри знань (модулі 1, 2): 10% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 10 (по 5 балів за кожний модуль). <p>Критерії оцінювання: самостійність та логічність аргументації, знання теорії та джерельної бази, вміння формулювати висновки.</p> <ul style="list-style-type: none"> - За доповіді, презентації, статті на конференції: 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 40. <p>Критерії оцінювання: самостійність та логічність аргументації, знання теорії та джерельної бази, вміння формулювати висновки.</p> <p>Результати: виступ на конференції (підготовка доповіді, презентації і статті) VIVAT ACADEMIA» (Львів, квітень 2024 року).</p> <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що письмові творчі роботи студентів будуть оригінальними дослідженнями з належною соціолінгвістичною інтерпретацією.</p> <p>Студенти зобов'язані дотримуватися часових рамок, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p>
<p>Питання до контрольних замірів знань</p>	<p>Питання до модулю I (обґрунтовувати на матеріалі наукових публікацій та мовного законодавства).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Взаємодія <i>мова-ідентичність</i> в парадигмі соціолінгвістики. 2. Вивчення зв'язку мови та ідентичності: результати міждисциплінарного аналізу. 3. Мова та ідентичність в екстремальних умовах воєн. 4. Мова та ідентичності в різних країнах світу. 5. З історії взаємодії мови та ідентичностей: час імперій у 19 і 20 століттях. 6. Заборони суспільних функцій української мови та ідентичність українців. 7. Мова як меншинний код та ідентичності в час I світової війни: приклад Холмщни і Підляшшя. 8. Українська мова в час II Світової війни: Райхскомісаріат Україна. 9. Функції української мови як меншинного коду в час II Світової війни: Генерал-губернаторство. 10. Законодавчі показники взаємодії <i>мова- ідентичність</i> до початку російсько-української війни. 11. Соціальні показники взаємодії <i>мова- ідентичність</i> до початку російсько-української війни. <p>Питання до модулю II (обґрунтовувати на матеріалі соціологічних опитувань, наукових публікацій, мовного законодавства).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мова і конструювання національної ідентичності в незалежній Україні до війни: політичний контекст.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Мова і конструювання національної ідентичності в незалежній Україні до війни: вплив громадської думки. 3. Мова та ідентичність до війни: приклади з різних областей України. 4. Мова та ідентичність у час АТО, ООС: законодавчі та соціокультурні показники. 5. Мова та ідентичність у час повномасштабного вторгнення . законодавчі та соціокультурні показники 2022-2023 рр. 6. Боротьба за ідентичності на тимчасово окупованих територіях України. 7. Мова та ідентичності дітей в умовах війни.
Теми доповідей на конференцію	<p>Теми доповідей та презентацій на XXII Всеукраїнську наукову конференцію молодих філологів «VIVAT ACADEMIA» (Львів, квітень 2024 року).</p> <p>Соціологічні опитування про зв'язки між мовою та ідентичностями до російсько-української війни 2014 р.</p> <p>Мови та національна ідентичність у період АТО.</p> <p>Розвиток національної та мовної ідентичності в час ООС.</p> <p>Соціологічні опитування про мову та українську ідентичність у час повномасштабної війни.</p> <p>Мова, церква та національна ідентичність.</p>
Опитування	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год.	Термін виконання
МОДУЛЬ I. Мови та ідентичності: взаємодія до періоду незалежності України					
1 т. 2 год.	<p>Тема 1. Актуальність тематики курсу в системі дисциплін лінгвістичного циклу</p> <p>1. Навчальна дисципліна в системі інших курсів бакалаврату та магістратури. Рівні аналізу: функції мови, семантика, синтактика, прагматика.</p> <p>2. Мета, завдання, компетентності та результати курсу. Структура дисципліни, термінологічна база. Основна та додаткова література, теми та зміст лекційних завдань. Самостійна робота у підготовці до лекцій та практичних.</p> <p>3.Різновиди ідентичностей.</p> <p>4. Двосторонній зв'язок між мовою та ідентифікацією особи/групи/етносу.</p>	Лекція	<p><i>Мацюк Г., Горда О., Чучвара О.</i> Соціолінгвістика: інтеграційний науковий напрям та навчальна дисципліна/за ред. Г. Мацюк. Львів. 2021.</p> <p><i>Grabias S.</i> Język w zachowaniach społecznych. – Lublin, 2003.</p> <p><i>Мацюк Г.</i> Про природу взаємодії мови та ідентичності в Україні (на матеріалі міського урбанімікону радянського та пострадянського періодів) // Україноцентризм наукового сумління : зб. наук. праць на пошану професора Зеновія Терлака. Львів : Ліга-Прес, 2014. С. 539–565.</p> <p><i>The Cambridge Handbook of Sociolinguistics.</i> Ed. by Rajend Mesthrie. Cambridge University press. 2011</p> <p>Воропаєва Т. С. Формування національної та європейської ідентичності громадян України : теоретико-емпіричні аспекти (1993–2010 рр.). – Режим доступу :http://ispp.org.ua/files/1286438999.doc</p> <p>.Гончаров М. Роль мови у формуванні різновидів ідентичностей // Мова і суспільство. 2015. №6. -</p>	<p>3 год.</p> <p>Прочитати і підготувати аргументи про динаміку національної ідентичності українців у ХХ ст. у працях соціолінгвістів.</p> <p>Соціолінгвістика: Інтеграційний напрям досліджень. Навчальна дисципліна : монографія / [Г. Мацюк, О. Горда, А. Чучвара та ін.] ; за ред. Галини Мацюк. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021.</p> <p>Гончарова М. Роль мови у формуванні різновидів ідентичностей// Мова і суспільство/ гол. ред. Г. Мацюк. 2015. № 6.</p>	1 т.

	<p>5. Мова як засіб конструювання і репрезентації різновидів ідентичностей.</p> <p>6. Труднощі дослідження ідентичностей в гуманітаристиці.</p> <p>7. Ідентичність : статика і динаміка</p>		<p>http://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/ls/article/view/1740/1786</p> <p>Ідентичність: текстуальні виміри: колективна монографія / за ред. Ольги Бігун. Івано-Франківськ: видавець Кушнір Г. М., 2021. 295 с.</p> <p>Колодій А. Радянська ідентичність та її носії в незалежній Україні. Ч. 3. - http://politicalstudies.com/?page_id=492</p> <p>Козловець М. А. Феномен національної ідентичності: виклики глобалізації : монографія. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. – 558 с.</p> <p>Кулик В. Дискурс українських ЗМІ: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К., 2010.</p> <p>Терлецький. Історія української громади в Раштаті. Київ-Ляйпциг, 1919 р. https://diasporiana.org.ua/wpcontent/uploads/books/20690/file.pdf</p> <p>Чорна Л. Г. Ідентичність особи: від групи до індивідуальності (методологічний аналіз) // Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави. - 2012. - Вип. 13. - С.108-118. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pppr_2012_13_14.</p> <p>Соціологія: словник термінів і понять / [упоряд. Біленький Є. А. та ін.]. – К. : Кондор, 2006. – 372 с.</p> <p>Закон України Про основні засади державної мовної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності (13. 12. 2022).</p>	<p>Терлецький. Історія української громади в Раштаті. Київ-Ляйпциг, 1919 р.</p>	
<p>2 т. 2 год.</p>	<p>Тема 1. Теоретичні засади висвітлення проблематики курсу з площини мовознавства</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Соціолінгвістика: Інтеграційний напрям досліджень. Навчальна дисципліна : монографія / [Г. Мацюк, О. Горда, А. Чучвара та ін.]; за ред. Галини Мацюк. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021.</p>	<p>3 год.</p> <p>Підготувати усне повідомлення про приклади впливів екстралінгвістичних</p>	<p>2 т.</p>

	<p>1. Ознаки новітньої мовознавчої парадигми. Антропоцентризм, функціоналізм, експансіонізм та експланаторність. Що дають ці принципи опису мови для аналізу взаємодії мови та суспільства взагалі і мови та ідентичності зокрема в час війни?</p> <p>2. Соціолінгвістика як науковий напрям та навчальна дисципліна про взаємодію мови та суспільства. Отримані результати. Українська соціолінгвістика про зв'язок мови та ідентичності. Результати досліджень.</p> <p>3. Теорія і методи аналізу ідентичностей у мовознавстві. Чому потрібен міждисциплінарний підхід?</p> <p>4. Аргументи на підтримку динаміки української національної ідентичності в ХХ столітті.</p>		<p>Мацюк Г. Етапи розвитку української соціолінгвістики // Соціолінгвістичні студії / за ред. Л. Ставицької. Київ, 2010. С. 17–22.</p> <p><i>Мацюк Г.</i> Соціолінгвістика як інтеграційний напрям досліджень в умовах сучасної парадигми: міжнародний досвід й українська перспектива // Наукові записки НаУКМ. Філологічні науки (Мовознавство). Київ, 2012. Т. 137. С. 28–34.</p> <p><i>Мацюк Г.</i> Про природу взаємодії мови та ідентичності в Україні (на матеріалі міського урбанімікону радянського та пострадянського періодів) // Україноцентризм наукового сумління : зб. наук. праць на пошану професора Зеновія Терлака. Львів : Ліга-Прес, 2014. С. 539–565.</p> <p><i>Мацюк Г.</i> Лінгвістичний ландшафт України як взаємодія мови та ідеології: минуле і сьогодення // Мова і суспільство / гол. ред. Г. П. Мацюк. Львів, 2017. Вип. 8. С. 71–83.</p> <p><i>Мацюк Г.</i> Вплив ідеології на мову, мовознавство і мовознавців: штрихи до образу українського суспільства першої третини ХХ століття // Studia Ucrainica Varsoviensia. Warszawa : Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 2018. № 6. С. 199–216.</p> <p><i>Мацюк Г.</i> Образ мови в суспільстві: методологія конструювання в науковому дискурсі Я. Б. Рудницького (1910–1995) // На сторожі слова : зб. наук. праць на пошану професора Василя Грещука. Івано-Франківськ, 2019. С. 203–213.</p>	<p>чинників на взаємодію мови та ідентичності.</p>	
--	--	--	--	--	--

3 т. 2 год.	<p>Тема 2. Європейська ідентичність та Україна.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дослідження європейської ідентичності. 2. Політика формування та розвитку європейської ідентичності. 4. Мови та європейська ідентичності. 5. Євроскептики та європейська ідентичність. 	Лекція	<p><i>Оліфер О.</i> Проблема взаємозв'язку мови та ідентичності особистості/// Вісник Львівського університету. Серія філос.-політол. Студії. 2018. Вип. 20. С. 67-72.</p> <p>Харчук Р. Національна ідентичність і переживання історії // zbruch. 06. 09. 2021.</p> <p>Ситник С. В. Іщенко О. М. Концептуалізація політики формування європейської ідентичності: досвід для України // Політологічний вісник 90. 2023. С 241-262. https://www.researchgate.net/publication/373884771_CONCEPTUALIZATION_OF_EUROPEAN_IDENTITY_POLICY_EXPERIENCE_FOR_UKRAINE</p> <p>Ковач А. Поняття європейської ідентичності та її значення для політики ЄС //13 жовтня 2021р. https://adastra.org.ua/blog/ponyattya-yevropejskoyi-identichnosti-ta-yiyi-znachennya-dlya-politiki-yes</p> <p>Якимчук М. Вплив євроскептицизму на функціонування інституцій ЄС.https://www.researchgate.net/publication/349102369_VPLIV_EVROSKEPTICIZMU_NA_FUNKCIONUVANNA_INSTITUCIJ_ES</p> <p>9серпня 2023. Politico прогнозує посилення правих і євроскептиків у новому Європарламенті// https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/08/9/7167302/</p> <p><i>Валевський О. Л.</i> Становлення політики ідентичності в контексті європейського вибору</p>	<p>3 год.</p> <p>1) Ознайомитися з одним із досліджень про європейську ідентичність (на вибір).</p> <p>Bergbauer S. Explaining European Identity Formation Citizens'. Attachment from Maastricht Treaty to Crisis. International Publishing AG, 2018. 253 p. URL: http://ndl.ethernet.edu.et/bitstream/123456789/59878/1/134.pdf. pdf</p> <p>Jamieson L. Theorising Identity, Nationality and Citizenship: Implications for European Citizenship Identity. Sociología. 2002. Issue 34 (6). P. 507–532.</p> <p>Brubaker R., Cooper F. Beyond «Identity». Theory and Society. 2000. Vol. 29, No 1. P. 1–47 URL: https://leiaarqueologia.files.wordpress.com/2018/03/brubaker_cooper_-_beyond_identity.pdf Tekiner U. The «European (Union) Identity»: An Overview. URL:4.https://www.e-ir.info/pdf/82856 https://www.e-ir.info/pdf/82856</p>	3 т.
-------------------	---	--------	--	---	------

				<p>України //https://niss.gov.ua/sites/default/files/2023-12/tezi-gch_gotove_final_06.pdf</p> <p>Declaration on European Identity (Copenhagen, 14 December 1973) https://www.cvce.eu/content/publication/1999/1/1/02798dc9-9c69-4b7d-b2c9-f03a8db7da32/publishable_en.pdf</p> <p><i>Значення членства в ЄС для українців, пріоритетність вступу до ЄС чи НАТО і сприйняття Росії як частини Європи: результати телефонного опитування, проведеного 29 вересня -9 жовтня 2023.</i> https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1303&page=1</p>	<p>ir.info/pdf/82856 (15 квітня 2020)</p> <p>Tsaliki L. The Construction of European Identity and Citizenship: through Cultural Policy. European Studies. 2007. No 24 (1). P.152–182</p> <p>2) Підготовка до круглого столу «Мова та ідентичність в екстремальних умовах війни»: література і матеріали для аналізу.</p>	
4 т. 2 год.	<p>Тема 2. Широкий контекст взаємодії мови та ідентичностей: країни світу</p> <p>1. Динаміка взаємодії мови та ідентичності у різних країнах світу: Фінляндія, Австрія, Франція, Великобританія, Швейцарія, США, Ізраїль, Індія, Канада.</p> <p>2. Асиметрія мови та ідентичності. Регіональна ідентичність і національна безпека (Мова і корсиканська ідентичність; Мова та ідентичність: досвід Республіки Ірландії та Північної Ірландії; Мова та аландська ідентичність у Фінляндії. Динаміка змін; Каталонська мова і ідентичність: Каталонія).</p>	Практичне заняття	<p><i>Лунін Сергій.</i> Мовна ідентичність у світовому контексті: Норвегія. 13. 04. 2022. https://commons.com.ua/ru/movna-identichnist-u-svitovomu-konteksti-norvegiya/</p> <p><i>Беліцер Н.</i> Регіональна ідентичність і регіональний сепаратизм у сучасній Європі. - http://www.ucipr.kiev.ua/publications/regionalna-identichnist-i-regionalnii-separatizm-u-suchasnii-evropi</p> <p><i>Гладяк Т.</i> Європейська ідентичність у документах Євросоюзу. - http://www.lnu.edu.ua/personal/mdlviv/visnyk/15/identychnistj.html</p> <p><i>Грицак Я., Комаров О.</i> Шлях становлення української ідентичності. К., 2021.</p> <p><i>Єзунов М. В.</i> Ідентичність як атрибут людини і суспільства. Дисертація. К., 2015.</p> <p><i>Кулик В.</i> Дискурс українських ЗМІ: ідентичності, ідеології, владні стосунки. К., 2010.</p>	3 год.	<p>Підготувати усне повідомлення про приклади впливів екстралінгвістичних чинників на мову та ідентичності в різних країнах світу.</p>	4 т.

		<p>3. Мова та ідентичність українців в різних країнах : Польща, Бразилія, Канада, США.</p> <p>5. Мова і європейська надідентичність. Дискусії.</p>		<p><i>Гримич М.</i> Мовна ідентичність українців Бразилії : історія досліджень // http://archive.ndiu.org.ua/fulltext.html?id=2199</p>		
5 т. 2 год.	<p>Тема 3. Історичний контекст взаємодії українська мова- національна ідентичність: Російська імперія, СРСР</p> <p>1. Український соціум і його ідентичності.</p> <p>2. Мова та українська ідентичність представників національної еліти: Т.Шевченко, П. Житецький, Т. Рильський, О. Потебня та ін.</p> <p>3. Мова та ідентичність підчас трьох етапів українського державотворення 91917-1921).</p> <p>4. Мова та ідентичність українців у період СРСР.</p>	Лекція	<p>Українська ідентичність і мовне питання в Російській імперії: спроба державного регулювання (1847–1914). Збірник документів і матеріалів / Відп. ред. Г. Боряк. К.: Ін-т історії України НАН України, 2013.</p> <p>Каліманова О. О. Змістовий складник уроку літератури як засіб формування національно-культурної ідентичності учня //Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2020. Випуск 75.</p> <p><i>Слоневська І.Б.</i> Сучасна література як художня репрезентація феномену „гібридної ідентичності” / І.Б.Слоневська, С.Ю.Пірошенко // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки. 2020. №4 (335), листопад. С.161-170.</p> <p><i>Степико М.Т.</i> Українська ідентичність: феномен і засади формування : монографія. – К : НІСД, 2011.</p> <p>Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду. Документи і матеріали. – К., 2005.</p> <p>Лібер Ю. Питання національної ідентичності в містах радянської України у 20-х роках ХХ ст.: http://www.anthropos.lnu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1636</p>	3 год.	<p>Робота над дослідженням «Проблеми мова та ідентичності в час російсько-української війни».</p> <p>Проблематика круглого столу на ХХІІ Всеукраїнській науковій конференції молодих філологів «VIVAT ACADEMIA», квітень 2024 року. (Львів, 2024).</p> <p>Теми статей:</p> <p>Соціологічні опитування про зв’язки між мовою та ідентичностями до російсько-української війни 2014 р.</p> <p>Мови та українська ідентичність у період АТО.</p> <p>Соціологічні опитування про мову та українську ідентичність у час повномасштабної війни.</p>	5 т.

				<p>Олексенко Р., Ситник Ю. Мовна ідентичність як засіб самовизначення та самоідентифікації в умовах посттоталітарного суспільства: http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/7898</p> <p>Кубайчук В. Хронологія мовних подій в Україні: зовнішня історія української мови. – К., 2004.</p> <p>Кулик В. Дискурс українських ЗМІ: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К., 2010.</p> <p>Масенко Л. Мова і суспільство: постколоніальний вимір. – К., 2004.</p>	Мова, церква та національна ідентичність.	
6 т. 2 год.	<p>Тема 3. Мова та ідентичність українців у Російській імперії</p> <ol style="list-style-type: none"> Соціум крізь окуляр однієї людини: Євген Чикаленко. Спогади. 1861-1907. Нью-Йорк. 1955.diasporiana.org.ua. Реалізація зв'язку мова- ідентичність в українському суспільстві. Обговорення взаємодії на матеріалі II-XV розділів. 	Практичне заняття	<p>Мацюк Г. Прикладна соціолінгвістика: питання мовної політики. Львів, 2009.</p> <p>Кубайчук В. Хронологія мовних подій в Україні: зовнішня історія української мови. – К., 2004.</p> <p>Українська ідентичність і мовне питання в Російській імперії: спроба державного регулювання (1847–1914). Збірник документів і матеріалів / Відп. ред. Г. Боряк. К.: Ін-т історії України НАН України, 2013.</p> <p>Чикаленко Євген. Спогади. 1861-1907. Нью-Йорк. 1955.diasporiana.org.ua</p>	3 год.	6 т.	
МОДУЛЬ II. Мови та ідентичності у незалежній Україні						
7 т. 2 год.	<p>Тема 4. Мови і конструювання національної ідентичності до війни: політичний та законодавчий контексти</p> <ol style="list-style-type: none"> Мова та ідентичність в незалежній Україні: конструювання взаємодії у 	Лекція	<p><i>Мова і вибори:</i> україномовні часто голосують за владу, російськомовні за опозицію. - http://texty.org.ua/pg/article/editorial/read/43086/Mova_i_vybory_ukrajinomovni_chasto_golosujut_za?fb_comment_id=105539776294847_9200</p> <p>Тищенко Ю. Політика ідентичності у виборчому процесі. Позиції політичних партій</p>	4 год.	7 т.	

	<p>програмах політиків та політичних партій (1991-2014).</p> <p>2. Мова і конструювання ідентичностей у програмах кандидатів у Президенти України та політичних партій.</p> <p>3. Політичні програма як жанр політичної комунікації: яка роль для ідентичностей?</p> <p>4. Мовне законодавство та ідентичність. Європейська Хартія регіональних та міноритарних мов (2003), Закон України «Про засади державної мовної політики» (2019), Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності». Закон України «Про національні меншини (спільноти) України» (2023).</p>		<p>№1. Український незалежний центр політичних досліджень. – К., 2014.</p> <p>Мацюк Г., Митнік І. Динаміка комунікативної компетентності фахівця-україніста в контексті вимог сучасного соціокультурного і політичного середовища України і Польщі. Dialog der Sprachen – Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht = Діалог мов – діалог культур. Україна і світ: IX Міжнародна наукова Інтернет-конференція з україністики (München, 1-4 November 2018 r.). München: LMU, 2019. С. 101–111</p> <p>Закон України про засади державної мовної політики (2012).</p> <p>Європейська Хартія регіональних та міноритарних мов (2003).</p>	<p>російсько-української війни». Проблематика круглого столу на XXII Всеукраїнській науковій конференції молодих філологів «VIVAT ACADEMIA», квітень 2024 року. (Львів, 2024).</p> <p>Теми презентацій та наукових публікацій магістрів:</p> <p>Соціологічні опитування про зв'язки між мовою та ідентичностями до російсько-української війни 2014 р.</p> <p>Мови та українська ідентичність у період АТО.</p> <p>Соціологічні опитування про мову та українську ідентичність у час повномасштабної війни.</p> <p>Мова, церква та національна ідентичність.</p>		
8 т. 2 год.	<p>Тема 4. Мови і конструювання національної ідентичності в незалежній Україні до війни: вплив громадської думки</p> <p>1. Самоідентифікація українців і націоналізм (Степан Павлюк).</p> <p>2. Самовизначення українців в умовах розмаїтості (Ігор Соломадин).</p>	Практичне заняття	<p>Журженко Т. Українсько-російський кордон як культурний і політичний конструкт // Українсько-російське пограниччя: формування соціального та культурного простору в історії та в сучасній політиці. – Харків, 2003. – С. 89. – Режим доступу: http://www.kennan.kiev.ua/kkp/content/seminars/materials/2003_04_11.pdf</p>	4 год.	<p>Підготувати усне повідомлення про взаємодію понять: мова - громадська думка - ідентичність до початку російсько-української війни 2014 р.</p>	8 т.

	<p>3.Історична пам'ять і ідентичності (Ольга Гомілко).</p> <p>4. «Екологічна безпека» державної мови (Людмила Бордюк).</p> <p>5. Аранжування української ідентичності: імідж України в новітній літературі США (Антоніна Бадан).</p>		<p><i>Україна</i> - проблема ідентичності: людина, економіка, суспільство. Конференція українських випускників програм наукового стажування у США. Львів. 18-21 вересня 2003. Інститут Кеннана. Київський проект// https://www.wilsoncenter.org/sites/default/files/media/documents/publication/Identity.pdf</p> <p>Крамар О. Успадкована дискримінація : носії української мови продовжують зазнавати утисків у власній державі / / 25 травня 2012 р. Український тиждень. https://tyzhden.ua/uspadvovana-dyskryminatsiia-nosii-ukrainskoi-movy-prodovzhuiut-zaznavaty-utyskiv-u-vlasnij-derzhavi/</p> <p><i>Питання мови:</i> результати останніх досліджень 2012року // 25. 05. 2012. Соціологічна група Рейтинг. https://ratinggroup.ua/research/ukraine/yazykovoy_vopros_rezultaty_poslednih_issledovaniy_2012.html</p> <p><i>Видатні українці</i> всіх часів // 28.05. 2012. Соціологічна група Рейтинг. https://ratinggroup.ua/research/ukraine/vydayuschiesya_ukraincy_vseh_vremen.html</p>		
9 т. 2 год.	<p>Тема 5. Зв'язки між мовою та ідентичністю до війни: реалізація в різних областях України</p> <p>1. Мовно-культурні й політичні пріоритети громадян України з “радянською” ідентичністю.</p>	Лекція	<p><i>Колодій А.</i> Радянська ідентичність та її носії в незалежній Україні. Ч. 3. - http://politicalstudies.com/?page_id=492</p> <p><i>Тищенко Ю.</i> Війна та ідентичність // Вісник «Твій вибір - 2014. Парламентські вибори». С.7-11. - http://www.ucipr.org.ua/userfiles/Tvij_Vybir2014_VR_N1_policy_identity.pdf</p>	4 год.	9 т.
			<p>Написати коротку інформацію про лекцію Світлани Соколової.</p>		

	<p>2. Мова, інформаційна війна та ідентичність: ризики і виклики перед суспільством.</p> <p>3. Мовний компонент у розвитку регіональних ідентичностей.</p> <p>4. Львівський говір як ознака галицької ідентичності.</p> <p>Або</p> <p>Гостьова лекція проф. С. О. Соколової</p> <p>Національна та мовна ідентичність українців під час російсько-української війни</p> <p>1. Що таке ідентифікація?</p> <p>2. Поняття, пов'язані з національною ідентичністю особи.</p> <p>3. Складники національної і мовної ідентичності.</p> <p>4. Які висновки?</p>		<p><i>Нагорна Л.</i> Регіональна ідентичність: український контекст. – К., 2008.</p> <p><i>Черкес Б.</i> Національна ідентичність в архітектурі міста. – Львів: Львівська політехніка, 2008.</p> <p><i>Мовна М.</i> Словник львівської говірки першої третини ХХ ст. – Львів, 2013.</p> <p><i>Нагорна Л.</i> Регіональна ідентичність: український контекст. – К., 2008.</p> <p><i>Нагорна Л.</i> Соціокультурна ідентичність: пастки ціннісних розмежувань. – К, 2011.</p> <p><i>Вишняк О.</i> Історичні регіони України: критерії типологізації, соціокультурні відмінності та політична свідомість // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2015. – № 2. – С. 17–37.</p> <p>Динаміка суспільно-політичних поглядів в Україні. 19–30 листопада 2015 р. // Соціологічна група «Рейтинг». – Режим доступу: http://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/2015_11_national_oversample_ua_combined_natl_and_donbas_v3.pdf.</p> <p>Нагорна Л. Історична свідомість у регіональному вимірі: українські реалії // Регіональна історія України. – 2011. – Вип. 5. – С. 61–74.</p>		
10 т. 2 год.	Тема 5. Особливості регіональної ідентичності Донбасу до війни	Практичне заняття	Клінова О. Як формувалася регіональна ідентичність Донбасу// 11 грудня 2014р. Українська правда. https://www.istpravda.com.ua/articles/2014/12/11/146063/	4 год. Опрацювати літературу про Європейську хартію	10 т.

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Регіональна ідентичність Донбасу до війни. Сприйняття Революції Гідності. 2. Соціологи про мову та ідентичність в регіонах. 3. Європейська хартія регіональних та міноритарних мов і російська мова. 4. Художня інтерпретація ідентичності Донбасу. 	<p>Кривицька О. Ідентичність українського пограниччя: Донбас //Наукові записки ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України. Вип. 1 (87). С 293-313.- https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/kryvytska_identychnist.pdf</p> <p>Юзич Юрій. Про український Донбас // 10 серпня 2023. Історична правда. - https://www.istpravda.com.ua/columns/2023/08/10/163015/</p> <p>Кулішов М. Таким залишиться в історії вокзал БахмутІІ. Місце, яке зустрічало Армію УНР, знищене Росією // 24 липня 2023р. Історична правда. https://www.istpravda.com.ua/articles/2023/07/24/162908/</p> <p>Гуменюк Борис. «Вірші з війни» .2014. - https://chtyvo.org.ua/authors/Humeniuk_Borys/Virshi_z_viiny/</p> <p>Чех Артем. Точка нуль. (8 книг про російсько-українську війну)// 22. 10. 2020. Національна спілка письменників України. https://nspu.com.ua/novini/8-knig-pro-rosijsko-ukrainsku-vijnu/ (служив у війську), + Читай// https://chytay-ua.com/view.php?id=997</p> <p>Рафеєнко Володимир. Довгі часи. 2019.</p> <p>Горіха Зерня Т. Доця. К., 2019. https://chtyvo.org.ua/authors/Horikha_Zernia_Tamara/Dotsia/</p>	<p>регіональних мови та мов меншин.</p> <p>Написати коротке повідомлення.</p>	
--	---	--	---	--

<p>11 т. 2 год.</p>	<p>Тема 6. Мова та ідентичність у час АТО, ООС. Законодавчі та соціокультурні показники</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Майдан як точка відліку. Чотири декомунізаційні закони 2015 р. 2. Програми політичних партій про мови та ідентичності: вибори у Верховну Раду 2014, 2019 (програми партій); місцеві вибори. 3. Результати соціологічних опитувань про різне трактування подій в Україні з огляду на рідну мову респондентів. 4. Виклики українській національній ідентичності в умовах зовнішньої агресії Росії. <p>Або</p> <p>Гостьова лекція доктора філологічних наук О. М. Данилевської на тему: «Мовна ідентичність і зміни мовної ситуації в 2014-2023 рр.».</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Війна і зміни мовної ідентичності та зрушення мовної ситуації в Україні. 2. Впливи ідеології «руського міра» на мовні проблеми. 3. Роль мовних біографій як цінного методу збору інформації. 	<p>Лекція</p>	<p>Виклики та загрози гуманітарній безпеці Української Держави : зб. наук.-експерт. мат-лів / за заг. ред. С. І. Здіорука. – К. : НІСД, 2015. – 104 с. – (Сер. «Гуманітарний розвиток», вип. 4).</p> <p>Актуальні проблеми забезпечення функціонування української мови як державної // 08. 04. 2021. Національний інститут стратегічних досліджень. https://niss.gov.ua/sites/default/files/2021-04/ukr-mova.pdf</p> <p>Релігійно-церковна динаміка в Україні : особливості 2021року// 02. 11. 2021. Національний інститут стратегічних досліджень https://niss.gov.ua/doslidzhennya/humanitarnyy-rozvytok/relihiyno-tserkovna-dynamika-v-ukrayini-osoblyvosti-2021-roku</p> <p>На вибір: «Поводир» (2014), «Кіборги» (2017), «Наші котики» (2020), «Черкаси» (2020).</p> <p>Динаміка ставлення до Голодомору 1932-1933 рр. СГ «Рейтинг». - http://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/holodomor_rg_112016.pdf</p> <p>Ставлення українців до свята 8 березня. СГ «Рейтинг» . - http://ratinggroup.ua/research/ukraine/otnoshe_nie_ukraincev_k_prazdniku_8_marta.html</p>	<p>4 год.</p> <p>Письмова інформація про основні положення лекції Оксани Данилевської.</p>	<p>11 т.</p>
<p>12 т.</p>	<p>Тема 6. Динаміка взаємодії мови та ідентичності в час АТО, ООС</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Голуб Андрій. Настрій Донбасу. Соціологія окупованих і звільнених // 4 травня 2018. Український тиждень.</p>	<p>4 год.</p>	<p>12 т.</p>

2 год.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Значення декомунізаційних законів для змін громадського простору. 2. Суспільства і влада: впливи на зв'язок мови та ідентичності. 3. Трансформація соціальних ідентичностей на тимчасово окупованих територіях. Мова ворожнечі і сайти кримських ЗМІ. 4. Стан розвитку громадянського суспільства. 		<p>https://tyzhden.ua/nastrij-donbasu-sotsiolohiia-okupovanykh-i-zvilnenykh/</p> <p>Трансформації соціальних ідентичностей на тимчасово окупованих територіях (АР КРИМ, ОРДЛО). Напрями, тенденції політики ідентичності з боку рф, порушення прав людини// 15. 05 2019. Інститут стратегічних досліджень.</p> <p>https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gromadyansk-e-suspilstvo/transformacii-socialnikh-identichnostey-na-timchasovo</p> <p>Мова ворожнечі у Криму стала для РФ зброєю проти українців – дослідження // 28 березня 2018. Зміна.</p> <p>https://zmina.info/news/mova_vorozhnechi_v_krimu_stala_dlja_rf_zbrojeju_prot_i_ukrajinciv_doslidzhennja-2/</p> <p>Стан розвитку громадянського суспільства в Україні: шлях протягом 30 років та ключові аспекти 2021року // 07. 12. 2021р. Національний інститут стратегічних досліджень</p> <p>https://niss.gov.ua/publikatsiyi/analychni-dopovidi/stan-rozvytku-hromadyanskoho-suspilstva-v-ukrayini-shlyakh</p>	Есе на тему: «Мова - законодавство - ідентичність». Чому відбувається взаємодія понять? (письмово)	
13 т. 2 год.	Тема 7. Мова та ідентичність в час повномасштабного вторгнення. Законодавчі та соціокультурні показники 2022-2023рр	Лекція	<p>Про стан розвитку громадянського суспільства України в 2021 році та його зміни на початку 2022 року./21. 10 2022р. Національний інститут стратегічних досліджень.</p> <p>https://niss.gov.ua/publikatsiyi/analychni-</p>	4 год. Знайти і проаналізувати на вибір соціологічні опитування Фонду демократичних ініціатив імені Ілька Кучеріва. Які результати про взаємодію	13 т.

		<ol style="list-style-type: none"> 1. Формування державної політики з метою утвердження української національної та громадянської ідентичності. 2. Лінгвістичний ландшафт України і деколонізація назв, пов'язаних з російською культурою, з географією РФ. Роль громадянського суспільства. Проект «Декомунізація. Україна». 3. Влада, суспільство і Церква в час війни. 4. Зміна ставлення до національних героїв, зокрема до І. Мазепи, С.Бандери, Р Шухевича, а також до представників радянської влади (Сталіна). 		<p>dopovidi/pro-stan-rozvytku-hromadyanskoho-suspilstva-ukrayiny-v-2021-rotsi</p> <p>Державно-церковні та суспільно-релігійні відносини в умовах війни Росії проти України // 14. 07. 2023. Національний інститут стратегічних досліджень. https://niss.gov.ua/publikatsiyi/analychni-dopovidi/derzhavno-tserkovni-ta-suspilno-relihiyni-vidnosyny-v-umovakh</p>	мови та ідентичності можна побачити?	
14 т. 2 год.	<p>Тема 7. Динаміка зв'язку між українською мовою та українською ідентичністю в час повномасштабної війни проти України</p> <p>1. Закон України Про основні засади державної мовної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності (13. 12. 2022): мета, завдання, принципи державної політики. Роль української мови.</p>	Практичне заняття	<p>Коментар щодо ініціативи створення в Росії Інституту регулювання норм української мови // 09. 09. 2022./ Інститут української мови НАН України. https://iul-nasu.org.ua/novyny/komentar-shhodo-initsiatyvy-stvorennya-v-rosiyi-institutu-regulyuvannya-norm-ukrayinskoyi-movy.html</p> <p>Мовний омбудсмен знову вимагає від Труханова дерусифікувати вивіски в Одесі// 07. Листопада. 2022 р. Радіо свобода. https://www.radiosvoboda.org/a/news-movnyi-ombodsmen-odesa-vyvisky/32119067.html</p>	4 год.	<p>Аналіз соціологічних опитувань і виявлення результатів взаємодії мови та ідентичності в час російської війни проти України на прикладі змін лінгвістичного ландшафту</p> <p>Як відбувається формування топонімичної компетенції суспільства?</p>	14 т.

	<p>2. Закон України Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики і деколонізацію топонімів (03. 05. 2023). Який це вплив на зміну знаків лінгвістичного ландшафту.</p> <p>3. Мова і динаміка ставлення українців до Розпаду СРСР, Сталіна протягом 2012-2023 років, до Степана Бандери, до УПЦ МП, націоналізму.</p> <p>4. Розширення суспільного вжитку державної мови.</p>		<p>Закон України Про основні засади державної мовної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності (13. 12. 2022).</p> <p>Закон України Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики і деколонізацію топонімів (2023).</p> <p>Національна культура та мова в Україні: зміни в громадській думці після року війни // 10. Березня 2023. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. https://dif.org.ua/article/natsionalna-kultura-ta-mova-v-ukraini-zmini-v-gromadskiy-dumtsi-pislya-roku-viyani</p> <p>Понад третина жителів Києва перейшли на українську мову спілкування під час війни-опитування// 8. 02. 2023. Радіо Свобода. https://www.radiosvoboda.org/a/news-ukrayinska-mova-kyiv-opytuvannia/32262436.html</p> <p>За рік в Україні кількість українськомовних зростає до 71% - опитування.// 10 березня 2023. Радіо свобода. https://www.radiosvoboda.org/a/news-ukrayinska-mova-opytuvannia/32311809.html</p> <p>Динаміка ставлення українців до Сталіна протягом 2012-2023 років // 3. 08 2023. Пресреліз. https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1273&page=1&fbclid=IwAR1vomPD_v46V6OmLl</p>		
--	--	--	--	--	--

				<p>ud92h_0bRhCuCTifs4pQM5oNKEIFKst--k3DX_9l4</p> <p>Як трансформується ставлення українців до декомунізації, УПЦ МП та націоналізму під час війни з Росією. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. Центр Разумкова. Серпень 2022 р. // https://dif.org.ua/uploads/pdf/1145635887643dc01793f984.54222178.pdf</p>		
15 т. 2 год.	<p>Тема 8. Боротьба за мову та ідентичності: на тимчасово окупованих територіях під час трьох етапів російсько-української війни</p> <p>1. Ідентичність містян: Маріуполь з розповідей бійців полку «Азов» і в умовах тимчасової окупації.</p> <p>2. Стан і функції української мови на тимчасово окупованих територіях. Крим, Луганська та Донецька області.</p> <p>3. Вплив на ідентичність під час 8-місячної окупації Херсону.</p> <p>4. Депортація українських дітей до Росії і реакція ОБСЄ.</p>	Лекція	<p>Права людини на окупованих територіях та в зоні конфлікту - 2017// 02. 04. 2018. Українська Гельсінська спілка з прав людини. https://www.helsinki.org.ua/prava-lyudyny-na-okupovanyh-terytoriyah-ta-v-zoni-konfliktu-2017/</p> <p>Діти війни. Право на життя та ідентичність // 01. 062023. Національний інститут стратегічних досліджень. https://niss.gov.ua/news/statti/dity-viyny-pravo-na-zhyttya-ta-identychnist</p> <p>Триває громадське обговорення щодо перейменування об'єктів топоніміки у Херсоні // 15. 05. 2023. Херсонська міська військова адміністрація. https://miskrada.kherson.ua/news/tryvaie-hromadske-obhovorennia-shchodo-perejmenuvannia-ob-iektiv-toponimiky-u-khersoni/</p> <p>У школах Маріуполя проводять тотальну русифікацію // 20. 01. 2023. УКРІНФОРМ, https://www.ukrinform.ua/rubric-</p>	4 год	Написати есе про взаємодію понять: мова (топонім) – соціум. Як відбувається ця взаємодія в роки війни?	15 т.

				<p>regions/3655723-u-skolah-mariupola-provodat-totalnu-rusifikaciju-cpd.html#google_vignette</p> <p>Русифікація українських дітей – серед найпідступніших злочинів Москви // 5 травня 2023. L.B.ua/https://lb.ua/blog/taras_kremin/554127_rusifikatsiya_ukrainskih_ditey-.html</p> <p>ОБСЄ оприлюднила звіт про депортованих до Росії українських дітей // 4 травня 2023. L.B.ua. https://lb.ua/society/2023/05/04/554053_obsie_opriyudnila_zvit_pro.html</p>		
16 т. 2 год.	<p>Тема 8. Мова та ідентичність українських дітей на тимчасово окупованих територіях</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Навчання українських дітей на тимчасово окупованих територіях. 2. ООН і українські діти. Чому доповідь Генерального Секретаря ООН (від 31 липня 2023р.) неповна. 3. Посол Британії про причину викрадення українських дітей. 4. Русифікація і зміна ідентичності дітей. 	Практичне заняття	<p>Креміль Т. Огляд обмеження функціонування української мови на тимчасово окупованих територіях України / Уповноважений із захисту української мови. https://mova-ombudsman.gov.ua/oglyad-ukrayinskoyi-movina-timchasovo-okupovanih-teritoriyah-ukrayini</p> <p>Як Росія знищує ідентичність українських дітей на окупованих територіях. Та чому це варто називати індоктринацією // 15 лютого 2023. L.B.ua. дорослий погляд на світ// https://lb.ua/blog/koalitsiia_ua5am/545996_yak_rosiya_znishchuie_identichnist.html .</p> <p>З широко заплученими очима: злочини Росії проти українських дітей у новій доповіді Генерального Секретаря ООН //31 липня 2023. L.B.ua. дорослий погляд на світ. https://lb.ua/blog/koalitsiia_ua5am/567838_z_shiroko_zaplyushchenimi_ochima_zlochiny.html</p> <p>Росіяни викрадають дітей , щоб винищити під корінь наступне покоління захисників України, - посол Британії в Україні //29 липня</p>	4 год.	<p>Підготувати письмовий аналіз про впливи рф на українську ідентичність на тимчасово окупованих територіях.</p>	16 т.

			<p>2023. https://lb.ua/society/2023/07/29/567635_rosiyani_vikradayut_ditey_shchob.html</p> <p>Янковський Олександр, Бадюк Олена. «Депортація продовжується». У Росії далі заохочують до усиновлення українських дітей // 07. 07. 2023. Радіо свобода// https://www.radiosvoboda.org/a/novyny-pryazovya-deportatsiya-ukrayinskykh-ditey-prodovzhuyetsya-vyplaty-za-usynovlennya/32491844.html</p> <p>Сисак Ірина. Про викрадених Росією дітей, гуманітарні коридори, паспортизацію в окупації, скасовані виплати ВПО. Інтерв'ю з Іриною Верещук // 10 серпня 2023. Радіо свобода. https://www.radiosvoboda.org/a/vereshchuk-vykradeni-dity-pasportyzatsiya-vyplaty-vpo/32542591.html</p> <p>На окупованих територіях РФ намагається стерти українську ідентичність тортурами, арештами і пропагандою для дітей,- Bloomberg LB.ua. https://lb.ua/society/2023/05/09/554450_okupovanih_teritoriyah_rf.html</p> <p>Snyder Timoty. Playing the Victim // 13/ 03/ 2023.Thinking about... https://snyder.substack.com/p/playing-the-victim</p>	
--	--	--	---	--